

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

M 2 4 1 5 3 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

FILOZOFIJA

≡ Izpitna pola 1 ≡

Komentar besedila

Četrtek, 30. maj 2024 / 90 minut

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Konceptna lista sta na perforiranih listih, ki ju kandidat pazljivo iztrga.*

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati naloge, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola vsebuje 4 filozofska besedila, od katerih izberite eno in napišite komentar, ki naj obsega najmanj 600 besed. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 22.

V preglednici z "x" zaznamujte, komentar katerega filozofskega besedila naj ocenjevalec oceni. Če tega ne boste storili, bo ocenil prvi komentar, ki ste ga pisali.

1.	2.	3.	4.

Pišite v izpitno polo z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Pred komentar prepisite avtorja besedila in naslov dela, ki ste ga izbrali. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napačno besedo ali poved prečrtajte in jo zapišite na novo. Nečitljivo besedilo bo ocenjeno z 0 točkami. Osnutek komentarja pišite na konceptna lista. Osnutek se ne upošteva pri ocenjevanju.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 1 prazno.

Konceptni list

Empty rectangular box for writing.

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

M 2 4 1 5 3 1 1 1 0 5

Konceptni list

Konceptni list

Empty rectangular box for writing.

1. Platon: Država

Prevod Jožeta Košarja

»Mera za poslušanje takih razprav, dragi Sokrat,« je povzel besedo Glavkon, »je pri pametnih ljudeh vse življenje. Zato si ne delaj skrbi za nas! Samo pogumno odgovarjaj na naša vprašanja in nam opiši, kako si zamišljaš skupnost žena in otrok pri naših čuvarjih in kakšna naj bo po tvojem mnenju vzgoja malih otrok v času od njihovega rojstva do začetka šolskega pouka, v času torej, ki velja za najnapornejšega. Poskusi nam zdaj razložiti, kako naj vse to poteka.«

(Vir: Platon: Država. Prevod Jože Košar. DZS, Ljubljana 1976, 5. knjiga, str. 138.)

NAVODILO ZA PISANJE KOMENTARJA

Dani odlomek govori o urejenosti stanu čuvarjev. Odlomka ne obnavljajte, temveč ga komentirajte v obliki RAZLAGALNEGA eseja, ki naj bo dolg vsaj 600 besed. V njem razložite tudi:

- Kakšna naj bo skupnost žena in otrok pri čuvarjih?
- Kako naj poteka vzgoja čuvarjev in kakšne vzgoje naj bo deležen bodoči vladar?
- Zakaj je ustrezna vzgoja filozofa edina možna pot do uresničitve pravične polis?

Razlago odlomka smiselno umestite v kontekst celotnega dela.

Prevod Gorazda Kocijančiča

»Mera za poslušanje takšnih besed, Sokrat,« je rekel Glavkon, »je pri pametnih ljudeh vse življenje. Vendar pa ne skrbi za naše zadeve. Le nikakor ne oklevaj odgovarjati glede tega, o čemer sprašujemo! Razloži nam, kakšna naj bo po tvojem mnenju skupnost otrok in žensk pri naših čuvarjih ter kakšna naj bo vzgoja otrok, ko so še majhni, v vmesnem času od rojstva do (začetka) izobraževanja: vzgoja, ki se zdi najnapornejša. Poskusi torej povedati, na kakšen način naj se dogaja!«

(Vir: Platon: Država. Prevod Gorazd Kocijančič. Mohorjeva družba, Celje 2004, 5. knjiga, 450c.)

NAVODILO ZA PISANJE KOMENTARJA

Dani odlomek govori o urejenosti stanu čuvarjev. Odlomka ne obnavljajte, temveč ga komentirajte v obliki RAZLAGALNEGA eseja, ki naj bo dolg vsaj 600 besed. V njem razložite tudi:

- Kakšna naj bo skupnost otrok in žensk pri čuvarjih?
- Kako naj poteka vzgoja čuvarjev in kakšne vzgoje naj bo deležen bodoči vladar?
- Zakaj je ustrezna vzgoja filozofa edina možna pot do uresničitve pravične polis?

Razlago odlomka smiselno umestite v kontekst celotnega dela.

2. Aristotel: Nikomahova etika

'Pravično' v tem pomenu je to, kar je v skladu s sorazmerjem, »krivično« pa to, kar krši sorazmerje. 'Krivično' je v tem primeru lahko preveč ali premalo. Tako je tudi v življenju: kdor dela krivico, ima preveč dobrin, kdor krivico trpi, jih ima premalo. In ravno obratno je z zlom; zakaj manjše zlo lahko v primerjavi z večjim zlom štejemo za neko dobro. Manjšemu zlu dajemo namreč prednost pred večjim zlom; čemur pa dajemo prednost, to je dobro, in čim večjo prednost mu dajemo, tem večje je to dobro.

(Vir: Aristotel: Nikomahova etika. Prevod Kajetan Gantar. Slovenska matica, Ljubljana 1994, 5. knjiga, str. 162.)

NAVODILO ZA PISANJE KOMENTARJA

Odlomek govori o pravičnosti pri razdeljevanju. Odlomka ne obnavljajte, temveč ga komentirajte v obliki RAZLAGALNEGA eseja, ki naj bo dolg vsaj 600 besed. Pri pisanju upoštevajte spodnja navodila oziroma vprašanja:

- Kaj Aristotel misli s tem, da je krivičnost »kršenje sorazmerja«?
- Kakšne oblike pravičnosti pozna Aristotel in kako med njimi ločuje?
- Kakšno mesto med vrlinami zavzema pravičnost?

Razlago odlomka smiselno umestite v kontekst celotnega dela.

3. Descartes: Meditacije

Pa naprej? Naj vprežem domišljijo: nisem tisti sklop udov, ki se imenuje človeško telo: tudi nisem nekakšen droban zrak, vdahnjen v te ude, nisem sapa, ogenj, para, dah ali karkoli bi si že izmislil, saj sem postavil, da vse to ni nič. Ta postavka ostane, in vendar sem nekaj. Toda nemara je tako, da se prav te reči, o katerih domnevam, da niso nič, ker so mi neznanе, vendar v resnici ne razlikujejo od tistega »jaza«, ki ga poznam? Ne vem, in zdaj o tem ne razpravljam. Sodim lahko le o tem, kar mi je znano. Vem, da bivam, sprašujem, kdo je tisti jaz, ki ga poznam. Popolnoma gotovo je, da poznavanje tega natanko tako razumljivega jaza ni odvisno od tega, česar bivanja še ne poznam, in torej ni odvisno od ničesar, kar si še umišljam v predstavi.

(Vir: Descartes, R.: Meditacije. Prevod Primož Simoniti. Slovenska matica, Ljubljana, 1988, 2. meditacija, str. 58.)

NAVODILO ZA PISANJE KOMENTARJA

Navedeni odlomek govori o bistvu jaza. Odlomka ne obnavljajte, temveč ga komentirajte v obliki RAZLAGALNEGA eseja, ki naj bo dolg vsaj 600 besed. V njem razložite tudi:

- Kakšna je po Descartesu narava jaza in zakaj ta ne more biti istoveten s telesom?
- S pomočjo česa in na kakšen način Descartes najde trdno točko gotovosti?
- Kako Descartes v nadaljevanju Meditacij potrdi tudi bivanje telesnih oziroma materialnih stvari?

Razlago odlomka smiselno umestite v kontekst celotnega dela.

Lined writing area with 20 horizontal lines.

